

Duinstichting.nl

Schoorlsebosmoetblijven.nl

[Stop-bomenkap-noordholland](http://Stop-bomenkap-noordholland.nl) s-duinreservaat.nl

Stichting ter behoud van het
Schoorlse- en Noord-
Kennemerduingebied

Wij hebben de dennen nodig

nummer 3

We zijn BOOS:
boskap, afgraven en vergaande
omvorming van de Schoorlse Duinen
gaan **in november** weer verder

er is zelfs nog geen risicoanalyse

omwonenden en
belanghebbenden willen invloed
om verdere vernieling van de
Schoorlse natuur te stoppen

september 2018

Ir. A.J.J. Engelbregt

Beste liefhebber van de Schoorlse Duinen

Dit nummer van 'Wij hebben de dennen nodig' is alweer het derde opinieblad van de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied (kortweg de Duinstichting). De Duinstichting is opgericht door een groep inwoners van de gemeente Bergen NH, die ernstig verontrust zijn door de ingrijpende plannen om het ons omringende bosrijke duingebied grootschalig om te vormen tot kale, zogenaamde witte en grijze duinen.

De Aanwijzing tot Natura 2000-gebied omschrijft in lovende taal de bestaande hoge natuurwaarden, wetenschappelijke waarden en recreatieve waarden van het gebied. De Aanwijzing laat ruimte voor verbetering van omvang en/of kwaliteit van een aantal met name genoemde habitats. Zoals dat in de Aanwijzing is beschreven, gaat het om wenselijke verbeteringen, niet om verplichte omvormingen. Er wordt niet aangegeven ten koste van welke andere habitats eventuele verbetering zou moeten plaats vinden en er staat helemaal niets in de Aanwijzing over de omvang van eventuele veranderingen. Zo ontstond de waan, dat de bestaande natuur in dit Rijksnatuurmonument een beschermde status had, die was bekrachtigd door de aanwijzing tot N2000-gebied.

De kernboodschap van Natura 2000 is dat voor een N2000-gebied een beheerplan moet worden ontwikkeld in

samenspraak met omwonenden en andere belanghebbenden. Bij het Beheerplan voor de Schoorlse Duinen is die samenspraak niet naar behoren georganiseerd door Staatsbosbeheer, de Provincie en het Rijk (de RVO, Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland).

Door de grote branden in 2009, 2010 en 2011 is veel meer natuur omgevormd dan Natura 2000 voorschrijft. Daar bovenop heeft SBB in 2017 een zogenaamd plan voor 'herstel na de branden' uitgevoerd. Dit bleek geen plan voor herstel van de brandschade, maar een plan om net van de branden herstelde heidevelden af te graven en de restanten van de verbrande bossen op zodanige manier te verwijderen, dat hergroei onmogelijk werd. Deze ingrijpende omvorming is uitgevoerd zonder enige vorm van samenspraak met de omgeving.

Onze zorg van dit moment is dat Staatsbosbeheer van de Provincie de opdracht heeft gekregen om in de herfst van 2018 de bossen aan de zeekant van het gebied weg te halen. Naar onze mening is dat een onomkeerbaar en grootschalig experiment. De basis van dit kapplan berust volgens ons niet op de Aanwijzing tot N2000-gebied, wij kunnen die aansluiting nergens vinden. Het lijkt erop dat

andere belangen een rol hebben gespeeld om de bomenkap door te drukken.

Wij zijn er van overtuigd dat het experiment leidt tot onomkeerbare schade aan het mooie Schoorlse Duingebied. Schade die vanzelf zal gaan toenemen. Lopend zand gaat vanzelf meer begroeiing verstikken, met als gevolg dat er steeds meer zand komt ten koste van de bomen. Het gebied zal veel van haar huidige waarden verliezen.

Op alle legale manieren binnen ons bereik hebben we geprobeerd om de kap tegen te houden, maar de Provincie en SBB houden vast aan hun plan. Daarom richten wij ons nu tot u als lezer, om ons te helpen om verdere vernieling van het natuurgebied te beperken en liefst zelfs te voorkomen. U kunt ons op allerlei manieren helpen. Door u aan te sluiten bij onze activiteiten, door onze petitie te ondertekenen, door u te abonneren op onze nieuwsbrief of door een (fiscaal aftrekbaar) bijdrage te storten op onze bankrekening: NL 79 TRIO 0338 5294 89.

Wij hopen op uw steun.

Namens de Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied,

Joke Volkers (voorzitter) en Jan Engelbregt (vice-voorzitter).

Inhoud

In dit nummer van Wij Hebben De Dennen Nodig zijn we begonnen met een brief aan u. We gaan verder met onze 5 eisen, een beschrijving van het gebied en een samenvatting van de ontstane situatie. In de hoofdstukken daarna gaan we inhoudelijk in op het gebied, de plannen en onze standpunten.

Al lezend komt u er achter waarom wij zo boos zijn.

1. Onze vijf concrete eisen	4
2. Schoorlse Duinen: Natuurmonument / Natura 2000-gebied	4
3. De huidige situatie	5
4. Vanwaar ons verzet	7
5. De ontwikkeling van het Beheerplan en de gemiste samenspraak	8
6. De 'gap' tussen de doelen van Natura 2000 en het starre Beheerplan	10
7. Ook nog een vergunningsvrij 'Herstelplan'	11
8. 'Herstelplan' blijkt ingrijpend omvormingsplan	12
9. Als omwonenden voelen we ons bedrogen	13
10. Onduidelijkheid over herkomst doelen Beheerplan	14
11. Dramatische keus voor kapegebied eerste uitvoeringsfase	16
12. Hoe wij als Duinstichting hebben geprobeerd het tij te keren	16
13. De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)	18
14. Het Klimaatakkoord, CO ₂ versus ontbossing	19
15. Fijnstof en luchtkwaliteit	20
16. Dynamiek	21
17. Misvattingen over dennen	21
18. Gezonde bomen kappen en stoken als biomassa	22
19. SBB als beheerder van de Schoorlse Duinen	23
20. Hoe de Nederlandse politiek omgaat met verdragen	25
21. Risico voor de lokale economie	25
22. Tot slot een aantal overwegingen, die ook van toepassing zijn op Beheerplannen voor N2000-gebieden elders in het land	26

Verantwoording

Dit blad is tot stand gekomen als reactie op de constante stroom aan propaganda vanuit Staatsbosbeheer, waarin de omvormingsplannen worden verheerlijkt en waarin steeds weer wordt gelonkt naar natuur die zich misschien zou kunnen ontwikkelen, zonder enig oog voor de waarden van de aanwezige natuur die voor de plannen moet wijken. We willen speciaal bedanken Leffert Oldenkamp, Frank Berendse en Marie-José Stoop, wier ideeën en artikelen voor ons een stimulans waren bij het samenstellen van dit blad.

Wij Hebben De Dennen Nodig is samengesteld door Jan Engelbregt, met bijdragen van Joke Volkers, Marijke van Amerom, Marga Geurds en andere bestuursleden en belangstellenden van de Duinstichting.

Gebruik is gemaakt van waarnemingen, veldonderzoek en zeer uitgebreid literatuuronderzoek uitgevoerd, van informatie verkregen van natuurwetenschappers, onderzoekers en van diverse natuurorganisaties. In de nummers 1 en 2 van "Wij Hebben De Dennen Nodig" staan uitgebreide lijsten met bronnen, waar ook voor deze versie gebruik van is gemaakt. Verdere bronnen zijn in de tekst genoemd. Op onze website Duinstichting.nl kunt u vrijwel alle genoemde artikelen inzien.

1. Onze vijf concrete eisen

1. Per direct stoppen met grootschalige kap en grootschalig afgraven.
2. De verplichte samenspraak met omwonenden en belanghebbenden alsnog op een goede manier organiseren. Over de doelstellingen, de inrichting en de uitvoering.
3. De uitkomsten van die samenspraak respecteren.
4. De uitkomsten van de samenspraak een terugwerkende kracht geven.
5. De gevolgen van bovenstaande te vertalen in een aangepast uitvoeringsplan,.

Het nieuw te ontwikkelen plan moet bestaan uit kleine stappen, waarvan de gevolgen kritisch in de gaten gehouden kunnen worden. Het zou deels zou kunnen bestaan uit het herstellen van de situatie van vòòr de branden. Het plan moet in ieder geval minder ingrijpend, minder grootschalig, minder riskant en minder verstand worden dan het huidige Beheerplan.

2. Schoorlse Duinen: Natuurmonument / Natura 2000-gebied

Een prachtig natuurgebied van 1850 hectare, heel geliefd bij de omwonenden en bij ontzettend veel toeristen. Door Staatsbosbeheer tot voor kort bejubeld en vaak genoemd als mooiste natuurgebied van Nederland. Van die 1850 hectare is maar 710 hectare bos.

Enige bos in wijde omgeving

De Schoorlse- en Noord-Kennemerduinen zijn bekend in de wijde omgeving als wandel- en fietsgebied. Het is het enige gebied in de wijde omgeving met bossen.

Een deel van de aanwezige bossen bestaat uit naaldbomen.

Naaldbos is Europees gezien niet schaars. In veel landen zijn naaldbossen aangeplant als productiebos. In de Schoorlse Duinen was de reden om dennen aan te planten een geheel andere. Dat bos is ook maar een klein deel van het gebied, niet meer dan: 710 hectare.

Dennen tegen zand

Om de ontstane overlast van zandverstuiving in de dorpen te beperken werden in de negentiende eeuw in Schoorl en Groet veel (vaak mislukte) pogingen gedaan om weer bomen te planten. In de bijzonder stuifgevoelige grond van de Schoorlse Duinen (kalkarm zand met fijne korrels van ronde vorm), lukte het pas in het midden van de negentiende eeuw met veel moeite, met een mix van dennensoorten, waaronder Corsicaanse- en Oostenrijkse den. Het waren soorten die in Nederland al veelvuldig voorkwamen en nog steeds veel voorkomen. Door de geslaagde aanplant van de dennen ontstond de luwte die nodig

stuifduin bij Groet rond 1900

was voor de ontwikkeling van loofbomen.

Gevarieerde begroeiing

In het jaar 2000 was het dan ook een zeer gevarieerd gebied geworden, waarin oude en jonge dennenbossen en loofbossen werden afgewisseld door heidevelden, betrekkelijk kleine zandverstuivingen, duinmeertjes, grijze (laagbegroeide) duinen en witte duinen. Dit was het gebied waar in de boeken van SBB lovend over werd gesproken. Dit was het gebied zoals het werd aangewezen tot Staatsnatuurmonument en later tot Natura 2000-gebied. Dat was het gebied dat Schoorl zo aantrekkelijk maakte voor bezoekers, wandelaar, fietsers, vakantiegangers. Door de variatie in de begroeiing van het geaccidenteerde terrein had het

gebied grote landschappelijke waarden. Het gebied had een bijzonder grote biodiversiteit, met grote wetenschappelijke waarden. Met zeer zeldzame planten, mossen en paddenstoelen, vogels, amfibieën en reptielen.

Bijna 2 eeuwen aanplanten

Na de Nederlandsche Heidemaatschappij, is SBB heel actief geweest in het herbeplanten van het gebied. In de tweede wereldoorlog werden door de Duitsers veel bomen gekapt om schootsveld te creëren en ook door omwonenden is in die periode flink gekapt om aan brandstof te komen. Na de oorlog heeft SBB met succes de verdwenen bossen weer aangeplant en verder uitgebreid.

Door SBB geroemd

In talloze publicaties van SBB worden de Schoorlse dennenbossen geroemd om hun schoonheid en om de bijzondere flora en fauna die er een plaatsje in heeft gekregen. Boswachters van SBB liepen niet voor niets te huilen toen ze met man en macht bezig waren met blussen om de schade te beperken tijdens de grote branden (2009, 2010 en 2011).

Mooi en waardevol

Het Schoorlse duin- en bosgebied wordt als één van de mooiste en waardevolste natuurgebieden van Nederland beschouwd.

Wij begrijpen dus heel goed waarom dit bijzondere gebied bescherming verdient en is aangewezen tot Staatsnatuurmonument en later tot Natura 2000-gebied.

3. De huidige probleem situatie

Een groep ecologen vindt dat het gebied moet veranderen: minder dennen, meer stuivend zand. De omwonenden en bezoekers van de Schoorlse Duinen zijn het daar niet mee eens. De overheid houdt zich niet aan haar eigen regels, het plan is onaantastbaar, de PAS is er doorheen gevlochten. Wij zien het als een experiment waar de natuur en wijzelf de dupe van worden. Voor ons alternatieve plan heeft de gedeputeerde de deur dicht gegooid. Wij zijn B O O S.

Lees verder als u wilt weten waarom we zo boos zijn.

door de branden ontstond grote schade aan bos en hei, hier de Mariavlaakte (foto ANP)

Overheid leeft eigen regels niet na

Naar onze mening heeft de RVO (de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, de verantwoordelijke organisatie bij het ontwikkelen van het N2000 Beheerplan Schoorlse Duinen) zich niet aan de regels gehouden die gelden voor samenspraak. Wij hebben daar een klacht over ingediend bij de RVO. Die klacht is door hen afgewezen.

In de Schoorlse Duinen hebben zich tijdens de ontwikkeling van het Beheerplan grote veranderingen voorgedaan, waarmee onvoldoende rekening is gehouden in het Beheerplan. Deze omvormingen hebben

plaatsgevonden zonder enige samenspraak en zonder enige democratische controle. Een deel van die veranderingen is te zien als onbedoeld, dat waren grote branden. Het niet herstellen van de brandschade en het weghalen van de resten en stobben was echter wel een bewuste actie van SBB.

Geen ruimte voor aanpassing plan

Bijna acht jaar is er gedaan over de ontwikkeling van het Beheerplan. In die lange tijd hebben zich natuurlijk veranderingen in de maatschappij en in de internationale verhoudingen

voorgedaan. Denk aan het klimaatakkoord. Nederland heeft zich in Parijs verbonden aan het terugdringen van de hoeveelheid CO₂ in de atmosfeer door het verlagen van de uitstoot en door het planten van bomen. Tot op de dag van schrijven lopen we ernstig achter ten opzichte van

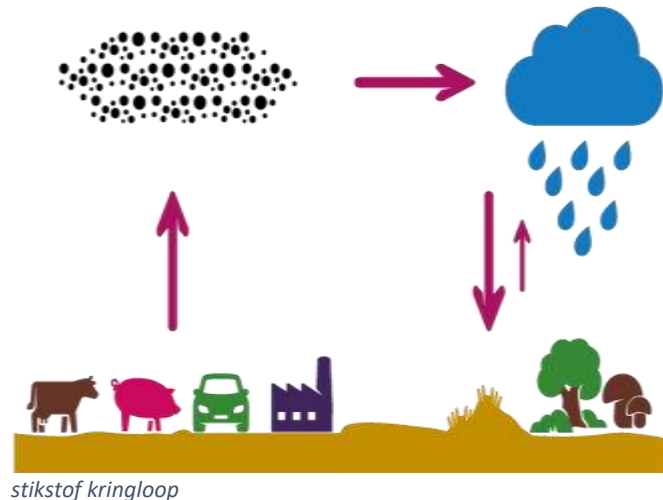
De andere veranderingen zijn ook bewust door SBB uitgevoerd. Deels de noemer 'normaal onderhoud' en deels onder het motto 'Herstel na de branden'. De laatstgenoemde veranderingen zijn met instemming van Gedeputeerde Staten vergunningsvrij uitgevoerd.

de verplichtingen die ons land op zich heeft genomen. Denk bijvoorbeeld aan fijnstof en de gunstige invloed van bomen daarop. Of denk aan de gevolgen van de boskap voor het toerisme en dus voor de lokale economie. Niets daarvan heeft invloed op het plan.

Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS)

Tijdens de ontwikkeling van het Beheerplan, werd de PAS opgesteld. De PAS was bedoeld om de stikstofhoeveelheid in de atmosfeer te verlagen door aanpak bij de bronnen, waarvan als voornaamste werden genoemd: veeteelt, industrie en verkeer.

Merkwaardigerwijs werd in de PAS de uitstoot van scheepvaart en luchtvaart buiten beschouwing gelaten. Toen bleek dat het bronbeleid niet het beoogde effect sorteerde, werd overgegaan op een beleid gericht op de

stikstof kringloop

natuurgebieden met te hoge depositie. Stikstof uit deze gebieden weghalen werd het nieuwe beleid. In de praktijk is dat kappen en afgraven omdat de stikstof in een natuurgebied

voor een groot deel is vastgelegd in bomen en voor een ander deel in de humuslaag. Daarmee is de stikstof alleen verplaatst naar een andere locatie, dus niet weg uit het milieu. Erger is het als de gekapte bomen worden verbrand. Dan komt de jarenlang vastgelegde stikstof uit die bomen er opeens bij in de lucht. Anders dan het klimaatakkoord, kon deze drogredenering van de PAS wel worden ingepast in het Beheerplan.

Experiment

De grootschalige omvorming waar het Beheerplan voor staat is volgens ons een experiment. Niemand weet precies hoe de natuur reageert op menselijk ingrijpen. Kijk maar naar de Kerf en de Lagune: heel anders uitgepakt dan voorzien.

De omvorming is helaas onomkeerbaar, omdat na het kappen van de bomen, ook de vruchtbare laag wordt weg gegraven. Door ruimte te geven aan de westenwind en op grote schaal zand los te maken

wordt een kettingreactie gestart. Het experiment is dus zichzelf versterkend. Voor het experiment is **geen risico-analyse** gemaakt: er is nog niet uitgezocht wat de kap gaat betekenen voor de te beschermen heidevelden, er zijn **geen criteria voor succes** vastgesteld: het is niet bekend wat de kap betekent voor het gebied over 5 of 10 jaar. Er is **geen 'noodremprocedure'** en er is **geen weg terug** in het plan opgenomen. Een **nul-meting ontbreekt**: het is bijvoorbeeld niet uitgezocht

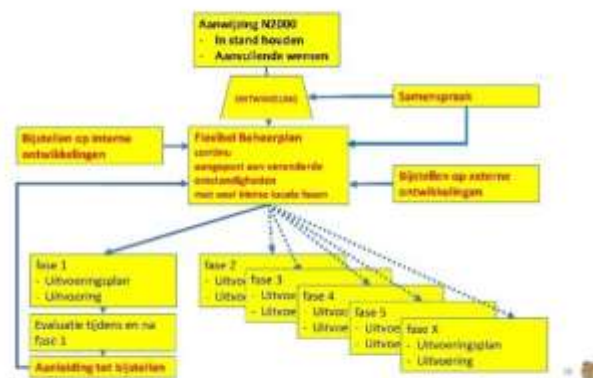
wat er momenteel in de duinbossen leeft aan paddenstoelen of nuttige insecten. Kortom, uitvoering van fase 1 van het Beheerplan kan een grote ramp voor Schoorl veroorzaken. Voor het toerisme, voor de plaatselijke economie, voor de voorzieningen van bewoners en door stuivend zand zelfs voor de leefbaarheid.

Om verdere schade aan de Schoorlse Duinen tegen te gaan hebben wij tot nu toe alle legale mogelijkheden bewandeld die we konden bedenken.

Ons alternatief

We hebben zelfs een alternatief plan gepresenteerd, waar de gedeputeerde aanvankelijk zeer positief op reageerde. In ons plan wordt fase 1 van het Beheerplan verdeeld in kleinere delen: goed omschreven projecten met een reële doelstelling en een korte doorlooptijd, die

- goed kunnen worden uitgelegd aan de omwonenden,
- goed gemonitord kunnen worden en

ons alternatieve plan

- waarvan de risico's bij eventuele mislukking beperkt blijven.

Helaas gooide de Gedeputeerde in een volgende bijeenkomst de deur dicht voor deze door ons aangedragen oplossing, met als argument: *“het wordt duurder en het duurt langer”*.

4. Vanwaar ons verzet

Er is al veel meer omgevormd dan als ‘wenselijk’ staat in N2000: door de branden, door het ‘opruimen’ na de branden en door het ‘herstel’ na de branden. Wat er nu nog over is aan bos en hei moet blijven. Stop met kappen en afgraven!

Veel schade door grote branden

Wij begrijpen niets van de activiteiten die na de grote branden van 2009, 2010 en 2011 zijn uitgevoerd:

het afgegraven, binnen no-time vergrast gebied

- In een groot gebied heeft SBB na de branden de boomresten, de stobben en de humuslaag verwijderd.
- Er is grootschalig gekapt, geplagd en af gegraven.
- Dit werk is door de Provincie vergunningsvrij verklaard en uitgevoerd onder de noemer ‘herstel na de branden’.

Met deze veranderingen is meer omgevormd, dan gepast is voor een gebied waarvoor als belangrijkste Aanwijzing geldt dat de bestaande natuur in stand moet worden gehouden. Er is meer omgevormd dan in de Aanwijzing wordt genoemd als wenselijke uitbreiding of wenselijke kwaliteitsverbetering. In het Beheerplan wordt niet in gegaan op de invloed van deze teloorgang aan bos en heide op de door Natura 2000 als wenselijk beschreven habitats.

In de periode tijdens en na de branden werd gewerkt aan het voor een Natura 2000-gebied verplicht gestelde Beheerplan. Parallel daaraan werd gewerkt aan een Plan voor herstel na de branden. Dit blijken plannen om juist het bijzondere karakter van dit als waardevol gekenmerkte gebied compleet en voorgoed te vernietigen. Op beide plannen komen wij nog terug.

5. De ontwikkeling van het Beheerplan en de gemiste samenspraak

Ruim zeven jaar is er gepraat over verandering. Er werd een klankbordgroep in het leven geroepen, maar die bestond merendeels uit de mensen die het Beheerplan zelf hadden bedacht. Klachten worden afgewimpeld. Zelfs de Gemeenteraad staat buiten spel, met een motie uit 2016 is niets gedaan.

Voor de Schoorlse Duinen werd een beheerplan ontwikkeld. De initiatiefnemer daarvan was de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (de RVO). In de geformeerde projectgroep namen onder andere deel SBB, de gemeente Bergen-NH en de Provincie NH.

er is al erg veel open duin (grijs duin) in schoorl; waarom nog meer maken?

Klankbordgroep als mager voorwendsel

Om op minimale wijze aan de verplichtingen van samenspraak te voldoen, werd een Klankbordgroep in het leven geroepen. Deze groep is maar enkele keren bijeen geweest, zonder goed op de hoogte te zijn gebracht van de schaal van de beoogde veranderingen en de impact ervan op het gebied en op de omgeving.

Meer professionals dan burgers

De Klankbordgroep bestond overigens voor de overgrote meerderheid uit leden van de projectgroep. Dat waren professionals, slaggers die hun eigen vlees mochten keuren. De omwonenden en andere belanghebbenden waren getalsmatig in de minderheid en als vrijwilligers en als leken ook nauwelijks opgewassen tegen de meerderheid voor wie de Klankbord-vergaderingen deel uitmaken van hun werk.

Kap niet besproken met Klankbordgroep

Op de lijst met leden van de Klankbordgroep staan namen van omwonenden die ons verklaard hebben dat zij slechts één keer geweest zijn. De omwonenden die deelnamen aan de Klankbordgroep hebben ons verklaard dat er nooit concreet over de plannen is gesproken en zeker nooit over grote bomenkap. Zie hebben ons dat schriftelijk verklaard. Ook het lid namens Recron

heeft ons schriftelijk verklaard dat *“er ten tijde van zijn aanwezigheid nooit is gesproken over bomenkap”*.

SBB organiseert een fietstocht door het gebied samen met de Klankbordgroep. SBB schrijft daarover onder het motto samenspraak: *“2012: Excursie met leden klankbordgroep, boskap is daar toegelicht in het veld. Er zijn geen negatieve opmerkingen over gemaakt.”* Twee deelnemers uit de agrarische sector verklaren over deze fietstocht, dat de informatie niet meer was dan *“ruim zwaaien met de arm, dat daar wat bomen verdwijnen”*. Eén der deelnemers heeft tijdens de fietstocht over de kap gezegd: *“hoe kun je dat met droge ogen zeggen”*. Er word door de deelnemers van de fietstocht die wij gesproken hebben, ten stelligste ontkend dat er ook maar iets is gezegd over de schaal van de kap of over de precieze locaties.

Ruim zeven jaar denken en vergaderen

Het ontwikkelproces heeft veel te lang geduurd. Meedenken tijdens, of kritisch volgen van zo’n langdurig proces is voor vrijwilligers bijna onmogelijk. Voor de vrijwilligers in de Klankbordgroep was

commentaar geven in de diverse stadia van ontwikkeling sowieso een lastige opgave. Het is een omvangrijk document, een in jargon geschreven ontoegankelijke stuk, vol oncontroleerbare cijfers.

Samenspraak? Nee dus

De enige vorm van “samenspraak” liep dus via de Klankbordgroep. Dit is als proces van samenspraak niet goed gemanaged door de projectgroep. Er is niet gecontroleerd of de informatie de omwonenden bereikte en hoe de omwonenden over de plannen dachten. De projectgroep heeft verzuimd na te gaan of de omwonenden en andere belanghebbenden het (in meerderheid) met de plannen eens zijn.

Niet aan verplichtingen voldaan

Omdat de klankbordgroep niet als samenspraakorgaan functioneerde, noch de omwonenden noch andere belanghebbenden representeerde en ook geen middelen kreeg aangereikt om voeling te houden met de achterban, is **bij de ontwikkeling van het Beheerplan niet voldaan aan de verplichte samenspraak**, zoals verwoord in de Kernboodschap van Natura 2000. De betrokken overheidsinstanties blijven zich er toch op beroepen (en ondersteunen elkaar daarin) dat volgens hen (weliswaar op minimale wijze) is voldaan aan de wettelijke eisen. Een (volgens ons onjuiste) brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer over de samenspraak in Schoorl is daar een voorbeeld van.

Geen ingang voor klacht

Dat de verschillende overheidsorganisaties elkaar dekken betekent voor ons concreet, dat we nergens een ingang kunnen vinden voor onze klachten. Wij hebben dat natuurlijk wel geprobeerd.

Op 12 december 2017 hebben we aan zowel SBB als de RVO middels een WOB-verzoek vragen gesteld over de bijeenkomsten van de Klankbordgroep. SBB verzond het antwoord op 22 februari 2018 en de RVO stuurde op 21 maart 2108 (na twee keer uitstel), een kopie van het antwoord van SBB. Ook uit de notulen blijkt duidelijk, dat de Klankbordgroep niet heeft gefunctioneerd als orgaan voor samenspraak. Ons WOB-verzoek en de

complete antwoorden treft u op onze website www.duinstichting.nl.

Gemeente buiten spel

Ook is er geen sprake geweest van de verplichte samenwerking met de gemeenteraad van Bergen-NH, de lokale volksvertegenwoordigers. De gemeenteraad is niet op de hoogte gesteld van de aard en omvang van de geplande omvormingen in het Beheerplan. De gemeente Bergen-NH was op een bijzondere manier wel enigszins betrokken bij de ontwikkeling van het Beheerplan: in opdracht van B&W zat namens de gemeente ambtenaar K. in zowel de projectgroep, als in de klankbordgroep. Hij werkte dus mee aan de ontwikkeling van het plan en moest het plan tegelijk kritisch beoordelen namens de bevolking. De heer K. heeft de gemeenteraad tijdens het ontwikkelproces niet op de hoogte gesteld van de aard en omvang van de geplande omvorming van het duingebied en geen berichten gepubliceerd in kranten of in huis-aan-huis bladen. Door de RVO is één keer een presentatie verzorgd voor twee wethouders (de heren Zeeman en Van Huissteden), waar ook de heer K. bij was uitgenodigd. De wethouders vonden het op basis van de verkregen informatie niet van belang de gemeenteraad te informeren. Van deze bijeenkomst zijn geen notulen gemaakt.

De lokale partijen hebben in september 2016 unaniem voor een motie gestemd tegen de boskap. Op onze vragen in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 hebben (op één na) alle fracties verklaard nog steeds achter

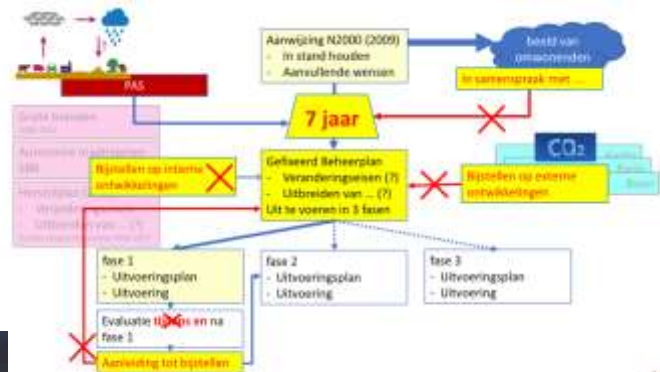
deze motie te staan en tegen de kapplannen te zijn. Meer over het gebrek aan samenspraak met de gemeente Bergen-NH kunt u lezen op onze website www.duinstichting.nl.

6. De 'gap' tussen de doelen van Natura 2000 en het starre Beheerplan

In het Beheerplan wordt uitgebreid aandacht besteed aan de opdracht van Natura 2000 om het gebied in stand te houden, om de bestaande natuur te beschermen. Er wordt echter veel meer aandacht besteed aan het op grote schaal omvormen van bestaande levende natuur, in witte duinen, zandverstuivingen, natte gedeelten en grijze duinen. Zand is er juist al veel.

Geen aansluiting N2000 ↔ Beheerplan

Wij missen de aansluiting tussen de grootschalige veranderbehoefte die in het Beheerplan staat en de Aanwijzing tot Natura 2000 gebied. In de Aanwijzing wordt voornamelijk gesproken over 'in stand houden'. Uitbreiding of verbetering van bestaande habitats (mogelijk Europees gezien zeldzame), wordt aangeduid als wenselijk.

op veel punten liep de ontwikkeling mis (dit schema is door ons gebruikt in het overleg met gedeputeerde Tekin)

foto Dini Wijninga

N2000: geen kwantitatieve doelen

De Aanwijzing Natura 2000 noemt geen gekwantificeerde doelen. Vermeldt geen schaalgrootte of gewenste oppervlakte. De Aanwijzing vermeldt niet de habitats die mogen wijken voor uitbreiding van wenselijke habitats. Er is zelfs geen inschatting van de kansrijkheid van de

wenselijke habitats.

Nergens stelt de Aanwijzing de eis dat er gezonde bossen moeten worden gekapt om er andere habitats voor in de plaats te zetten.

Wij hebben uiteraard geprobeerd nadere informatie in te winnen, maar ook na uitgebreide navraag (mede via WOB-verzoeken) bij zowel RVO als Provincie en SBB is ons niet duidelijk geworden hoe het Beheerplan kan worden gerelateerd aan de Aanwijzing tot Natura 2000-gebied.

Kansloze "wensen"

De Provincie wil meer stuivend duin, minder hoge begroeiing en zo de oppervlakte van grijs duin vergroten. Dat is in de Schoorlse Duinen niet erg verstandig. Deze duinen zijn kalkarm, met een fijne ronde korrelvorm en daardoor erg stuifgevoelig. Het kan zomaar uit de hand lopen met dat stuivende zand. Dat stuivende zand zou nodig zijn voor het 'overpoederen' van grijze duinen, zodat daar hoge begroeiing geen kans krijgt. Maar grijs duin is geen lang leven beschoren, binnen de kortste keren is het een grasveld. Dat komt omdat de stikstofdepositie volgens de voorspellingen van de overheid zeker tot 2030 veel te hoog zal blijven voor grijs duin. De beheerder van het gebied zal keer op keer veel

kosten moeten maken voor het verwijderen van gras, Amerikaanse Vogelkers, berk en andere bomen en planten en aan het afgraven van de 'pokon' die

Gemankeerd en riskant plan

In het Beheerplan ontbreken een aantal elementaire zaken, die volgens ons essentieel zijn bij een grootschalig, onomkeerbaar project:

- Er is geen risicoanalyse gemaakt.
- Er zijn geen resultaatsdoelen, er is niet vastgesteld aan welke criteria een resultaat van een uitvoeringsstap moet voldoen om al dan niet te

uit de lucht is gevallen. Het is als 'dweilen met de (stikstof-)kraan open'.

kunnen spreken over succes.

- Er is niet vastgelegd hoe de uitvoering zal worden gemonitord en wanneer, hoe, door wie en met welke middelen kan worden ingegrepen als iets mis gaat.
- Er is geen weg terug voorzien in het geval de uitkomst van een uitvoeringsstap niet voldoet aan de resultaatsdoelstelling.

7. Ook nog een vergunningsvrij 'Herstelplan'

Al een paar keer genoemd, de Provincie vond dat vergunningsvrij mocht worden gekapt en afgegraven onder het voorwendsel dat het zou gaan om herstel na de branden.

tijdens een 'publieksdag' toont SBB trots het resultaat van het 'Herstelplan': alle heide en humus is weg ...

Misleidende titel

Naast het beheerplan is een plan opgesteld voor 'herstel na de branden'. Dit plan was gebaseerd op een rapport van Ten Haaf en Bakker met de naam 'Inrichtingsplan Schoorlse Duinen' en als ondertitel 'herstel van vochtige duinvalleien naar aanleiding van de branden van 2009, 2010 en 2011'. Dit suggereert het herstellen van de natuur die heeft geleden onder de branden. De bevolking verwachtte dat de 85 hectare bos die verloren was gegaan herbeplant zou worden. Over de verbrande heidevelden maakten we ons geen zorgen, die stonden in 2015 en 2016 al

weer in volle glorie te bloeien. We werden bedot. Er vond helemaal geen herstel na de grote branden plaats. De mooie heide werd afgegraven tot het grondwater, de vruchtbare bodemlaag werd met zaadbanken en al het gebied uitgewerkt en dennenbomen worden gekapt. En dit alles vergunningsvrij.

Geen herstel, maar omvorming

Het 'herstelplan' bleek een plan te zijn voor een volledig onomkeerbare grootschalige ingreep in het natuurgebied: bestaande, deels verbrande en deels weer herstelde begroeiing (voornamelijk bestaande uit

heidevelden en dennenbomen, maar ook uit veel loofbomen) om- vormen tot kale zandvlakten waar door de (te) hoge stikstofdepositie alleen nog gras op groeit.

Verhullende taal

Dankzij de goede naam die SBB had bij de omwonenden en dankzij het verhullende motto 'naar aanleiding van de branden' kon het plan zonder veel ophef vanuit de bevolking worden uitgevoerd. Immers 'verbrand' gebied heeft geen emotionele of recreatieve waarde en herstel daarvan wil iedereen graag.

Inrichtingsplan Schoorlse duinen

herstel van heide en vochtige duinvalleien naar
verwachting van de branden in 2006, 2016 en 2017

voorblad van het rapport van Ten
Haaf en Bakker (2015) waarop het
vergunningvrij afgraven werd
gebaseerd

Wij vinden dat SBB er het
vertrouwen mee heeft
verspeeld.

De branden hebben middenin
het hart van de Schoorlse
Duinen gewoed. Als je het hart
al niet repareert, voorspelt dat
niet veel goeds voor het
omringende gebied.

We zullen dit in de volgende
twee paragrafen nader
uitleggen en daarna weer terug
gaan naar het Beheerplan.

8. 'Herstelplan' blijkt ingrijpend omvormingsplan

Zonder samenspraak, zelfs zonder enige vorm van democratische controle wordt gekapt en worden complete heidevelden afgegraven tot op het zand. Maar voor die tijd was er ook al veel gekapt en waren er grote stukken afgegraven.

Vergunningsvrij afgraven

Het Herstelplan is in opdracht van SBB ontwikkeld en aan de Provincie voorgelegd. Zonder enige mogelijkheid tot democratische controle of besluitvorming heeft Gedeputeerde Staten aan SBB laten weten dat dit plan vergunningsvrij mocht worden uitgevoerd. In de winter van 2016-2017 zijn de werkzaamheden uitgevoerd. De net van de brandschade herstelde heide is afgegraven tot op de zandlaag. De vruchtbare humuslaag is afgevoerd. De eens zo mooie Mariavakke en het Klein Ganzenveld zijn veranderd in troosteloze en sterk vergraste gebieden met stuivend zand. Dat stuivende zand maakt het regelmatig onmogelijk om met de fiets over de Schoorlse Zeeweg te rijden. Wij begrijpen niet dat deze ingrijpende omvorming kon plaatsvinden in een Natura 2000-gebied, zonder enige samenspraak met omwonenden en andere belanghebbenden. Wij begrijpen niet, dat deze grootschalige verandering vergunningsvrij kon plaatsvinden en niet aan Provinciale Staten is voorgelegd, niet ter goedkeuring zelfs niet ter informatie.

Ook vòòr het "Herstelplan" werd al afgegraven

Kort na de grote branden, dus ruim voor de uitvoering van het Herstelplan, heeft SBB de

langs de Roetroute

verbrande bomen en hun stobben weggehaald uit de duinen (behalve in een klein deel achter de Vier Trappen, daar heeft SBB de verkoolde resten als een soort expositie laten staan, daarlangs loopt een wandelroute, de 'Roetroute'). Door het weghalen van de stobben, de verbrande boomresten en de humuslaag is het voormalige bos en heideveld ten zuiden van de Schoorlse Zeeweg, tot en met de Frederiksblink compleet verdwenen en omgevormd tot een zandvlakte die inmiddels is vergrast.

9. Als omwonenden voelen we ons bedrogen

Bijna wekelijks is er wel iets van SBB te lezen, waarin ze schrijven hoe mooi de Schoorlse Duinen zullen worden en hoe nodig het is om dat snel en grootschalig aan te pakken. Ze vertellen er nooit bij ten koste van wat dat dan gaat gebeuren. Er wordt aan voorbij gegaan dat dennen ruim 150 jaar geleden met bijzonder veel moeite zijn geplant om de hoeveelheden zand in de dorpen te verminderen en de duinen toegankelijker te maken. Die dennen zijn niet geplant voor houtproductie, maar voor een goed leefklimaat. We zijn bedrogen door verhullend taalgebruik.

Herstellen, beschermen en in stand houden

U hebt al eerder kunnen lezen hoe met verhullende taal is gewerkt om de omgeving vooral niet wakker te laten worden. Voorbeelden te over, denk maar aan de taal van de bekendmakingen en aan de naamgeving van de plannen. Sussende woorden die werden gebezigd door de overheid en door SBB.

Daar is het helaas niet bij gebleven. Steeds opnieuw wordt gebruik gemaakt van versluierde taal en van eufemistische uitspraken die de plannen mooier voorstellen dan ze zijn.

U heeft gelezen dat er geen samenspraak (en voor een deel van de grote veranderingen zelfs geen democratisch besluit) is geweest. Veel omwonenden kregen pas door waar het werkelijk om ging, toen de inhoud van het Beheerplan wat meer in de publiciteit kwam. Dat was ruim na verstrijken van de termijn voor indienen van zienswijzen. Dat we in slaap waren gesust bleek o.a. uit de geringe belangstelling bij de 1^e info-avond over het beheerplan, tegenover de grote toeloop bij de tweede info-avond. Het blijkt ook uit de ruim 15.500 handtekeningen onder onze petitie tegen de kap.

We zullen een paar voorbeelden van het sussende taalgebruik noemen:

- In de bekendmaking dat het Beheerplan ter inzage lag, stond dat het plan beschrijft “*welke maatregelen er de komende 6 jaren getroffen worden om de natuur in deze gebieden te beschermen*”.

- Op 25 juni 2016 werd een informatiebijeenkomst gehouden. De aankondiging (advertentie) was misleidend. Waardoor de opkomst zeer, zeer laag was. Zelfs zo laag, dat vanuit het publiek met klem werd gevraagd om de informatieavond over te doen, met een duidelijkere aankondiging. Men voelde op zijn klompen aan dat de lage opkomst het gevolg was van de verhullende en sussende

aankondiging. De termijn voor het indienen van een zienswijze viel natuurlijk precies in de vakantieperiode. Mede daardoor werden maar weinig zienswijzen ingediend.

- In september 2016 stond als groot voorpaginanieuws in de lokale bladen een bericht over de *kap van 98 hectare dennenbomen om ruimte te creëren voor uitbreiding van veeteelt en industrie*. De bron van deze informatie was de Partij voor de Dieren die in klare taal de verstopte doelstelling van het Beheerplan naar buiten had gebracht. Door het concrete bericht dat zoveel bos

zou worden gekapt werd het dramatische effect eindelijk duidelijk voor de bevolking.

- Kort daarna, op 29 september 2016 nam de gemeenteraad unaniem een motie aan tegen bomenkap. Ook de raadsleden bleken eerder nauwelijks te zijn ingelicht over het Beheerplan.

- Pas later, toen het Beheerplan al formeel door het Rijk was vastgesteld, werd met duidelijke informatie in de lokale nieuwsbladen een voorlichtingsavond aangekondigd op 15 november 2016. Grote opkomst, meer dan 100 burgers. Deze avond bracht behoorlijk wat commotie teweeg. In de periode daarna werd een petitie opgezet, die inmiddels door meer dan 15.500 mensen is ondertekend.

- SBB meldt dat in fase 1 'maar 2%' van het aanwezige bos zal worden gekapt. Dat lijkt weinig, maar die informatie klopt niet. Ze noemen dat ze 20 hectare bos willen kappen, (Leeuwekuilbos en Van Steijnbos), maar daar daarbovenop worden ook alle 'losse' bomen tussen deze bossen gekapt. Die staan (nog) niet op de kaarten van SBB aangegeven als bos, maar horen er wel bij! Totaal wordt 34 ha

gekap. Er was voor de branden 800 ha bos volgens SBB. Er is 85 ha bos verbrand. Kortom, sinds 2011 is nog 715 ha bos over. En dan is 34 hectare dus 5%.

Van het aanwezige bos willen ze in de herfst van 2018 5% gaan kappen. Dat is ruim twee keer zoveel als SBB suggereert.

- SBB meldt dat het naaldbos zal worden omgevormd tot loofbos, maar zegt er niet bij, dat ze de dennen gaan kappen, zonder er loofbomen voor in de plaats te zetten. Met andere woorden, loofbomen krijgen hooguit *een kansje* om zich te vestigen en te ontwikkelen. En dat zal niet meevallen zonder dennen die de wind breken.

- SBB zegt er niet bij, dat die loofbomen weinig kans hebben zonder de luwte van de dennen en zich in de westenwind en het stuivende zand hooguit zullen ontwikkelen tot laagblijvend kreupelhout.

- SBB zegt dat grijs duin moet worden 'overpoederd' door stuifzand, maar zegt er niet bij, dat zij willen dat dit stuifzand de aangrenzende bomen verstikt, waardoor meer bomen verdwijnen en steeds grotere zandvlakten zullen ontstaan.

10. Onduidelijkheid over herkomst doelen Beheerplan

We schreven het al eerder, er is iets mis met de doelen van het Beheerplan. Ze komen in ieder geval niet overeen met de doelen van N2000. Toch wordt vaak over de boskap gezegd: "moet van Europa". Wij denken dat economische motieven de boventoon hebben gespeeld.

Economie of natuur

Op 19 januari 2017, tijdens een informatiebijeenkomst die was belegd door SBB en de Provincie, zegt mevrouw D., die spreekt namens de Provincie, tot drie keer toe dat "*de doelen moeten worden gehaald*"... "*Er móet 2½ procent economische groei komen*", zo vult zij aan.

Toezegging van de heer Tekin

Voorafgaande aan een bijeenkomst van de Commissie Natuur Landbouw en Milieu hebben wij in februari 2017 in het Provinciehuis onze petitie overhandigd aan de heren Tekin en de Graaf (resp.

gedeputeerde en voorzitter van de Commissie). De heer Tekin zegde ons toen toe dat wij mogen meepraten over de tweede en derde fase van het Beheerplan en dat wij alternatieven naar voren mogen brengen voor de eerste fase, maar dat van de eerste fase de doelen wel moeten worden gehaald. Op onze vraag

welke doelen hij eigenlijk bedoelt, antwoordt hij steeds weer met hetzelfde mantra.

wij bieden onze petitie aan aan de heren De Graaf en Tekin

Mantra van de heer Tekin

Op onze vraag waar die doelen op zijn gebaseerd, of hij de doelen van Natura 2000 bedoelt, of de doelen van het Beheerplan zei de heer Tekin dat hij ons die informatie nog zou doen

gedeputeerde Adnan Tekin (PvdA)

toekomen. We hebben in de loop van 2017 driemaal een vervolgesprek met de heer Tekin gevoerd, maar bij geen enkele gelegenheid hebben wij antwoord gekregen op onze vraag over de doelen. Wel hebben wij twee nota's ontvangen maar die gaven geen van beide antwoord op de gestelde vraag. Er wordt geen relatie gelegd tussen de doelen van het Beheerplan en de doelen van de Aanwijzing tot

Natura 2000-gebied. De vermelde doelen zijn volgens hetzelfde mantra als dat van de heer Tekin: *"meer dynamiek en tegengaan van verdroging voor vergroten van de biodiversiteit. Daarvoor moeten die dennen weg"*.

In de nota die we ontvingen werd dit mantra aangevuld met een uitwerking van dezelfde kwantitatieve doelen die in het Beheerplan staan vermeld voor het maken en/of vergroten van leefruimte zodat bedreigde planten en diersoorten een kans krijgen zich te vestigen. Waar de genoemde kwantiteiten vandaan komen, wie ze heeft

verzonnen en waarom wordt in deze nota's niet duidelijk gemaakt.

PAS niet duidelijk genoemd

Naar onze mening zijn in het Beheerplan de doelen van Natura 2000 vermengd geraakt met de doelen van de PAS, zonder dat dit expliciet wordt vermeld. De groei van de economie moet kennelijk uit de natuur worden gehaald. Op het mantra met de drie doelen komen we later terug.

De redenatie dat de doelen moeten worden gehaald en dat er 2½ procent economische groei móet komen, geeft ons zeer te denken. Natuurlijk vinden wij ook dat economische groei belangrijk voor ons land kan zijn. Maar dat mag niet ten koste gaan van dingen waar we een groot tekort aan hebben, zoals natuur.

zandhagedis in de Schoorlse Duinen, foto Elles Kater

11. Dramatische keus voor kapegebied eerste uitvoeringsfase

Er wordt aan voorbij gegaan, dat de dennen er juist zijn geplant met het doel om het zand vast te leggen.

Fase 1: aan de zeezijde zand los maken

Het Beheerplan kent 3 uitvoeringsfasen, ieder met een looptijd van ongeveer 6 jaren. Voor de eerste fase is gekozen voor het kappen van twee bossen aan de zeezijde van de dr. van Steijnweg (dat is het fietspad richting Bergen aan Zee). Wat niet wordt vermeld, is dat SBB ook alle bomen gaat kappen die tussen deze bossen in staan. De hele strook wordt dus kaal gemaakt, met als doel het los maken van zand zodat dit gaat stuiven. Dat heeft twee nadelige effecten.

Hogere begroeiing verstikt

Stuivend zand zal het de hogere begroeiing van de duinen onmogelijk maken om verder te leven. Juist kap aan de zeezijde is daarom erg gevaarlijk voor de natuur, het brengt een kettingreactie op gang waardoor steeds meer begroeiing afsterft en steeds meer zand wordt vrijgemaakt. In de loop van de tijd zal het stuivende zand ook de binnenduinrand en dus ook de aanliggende dorpen bereiken. Een voorbeeld van dit effect is duidelijk waarneembaar aan de noord-west zijde van het Baaknobos, waar in 2005 (zonder vergunning) is gekapt en afgegraven zodat het zand is vrij gemaakt. Tijdens een werkbezoek met onze stichting zei prof. Frank Berendse dat hij er erg

foto SBB

bezorgd over was, dat in deze zandhoop na al die jaren nog steeds geen enkel teken van leven was te ontdekken.

Fietspaden verzanden

Het zand zal de dr. van Steijnweg regelmatig overstuiven en onbegaanbaar maken. Voorbeelden van nu al door stuifzand regelmatig onberijdbare fietspaden zijn de Hargerzeeweg, de Schoorlse Zeeweg en de Verspeyckweg.

Het kalkarme zand in de Schoorlse Duinen is stuifgevoeliger dan de meeste andere delen van

onze kust, door de fijne en ronde korrelstructuur.

De bewoners van de aangrenzende dorpen hebben het moeilijk gehad met dit (nu nog steeds door de oudere bewoners zo genoemde) 'zandmonster'.

stuivend zand op fietspad

12. Hoe wij als Duinstichting hebben geprobeerd het tij te keren

We hebben van alles geprobeerd, maar ze gaan gewoon door met hun plan.

Duidelijke en complete informatie

- Er zijn door ons **informatieavonden** voor

omwonenden belegd in het door ons gehuurde Witte Kerkje in Groet.

- Verschillende **thema wandelingen**, 'zoals een 'Stille

Tocht', 'Mossen en Varen', 'Kruiden zoeken'.

- Een **fototentoonstelling** over de dennen in de duinen (weer in het Witte Kerkje).
- We hebben **informatieborden** gezet op tal van plekken langs de binnen duinrand.
- Door ons zijn tal van **presentaties** verzorgd. Onder andere voor de Provinciale Commissie Natuur Landbouw en Milieu, voor het Groenplatform Bergen en voor de gemeenteraad van Bergen NH.
- We hebben de **brochures** "Wij Hebben De Dennen Nodig" in een flinke oplage laten drukken met daarin de situatie, de omvormingsplannen en onze visie.
- We stonden met **kramen op de braderieën** in Groet en Schoorl.
- We deelden **folders** uit op het fietspad nabij de bossen die ze in oktober 2018 willen gaan kappen.
- We hebben **de krant** "DennenAppèl" in grote oplage laten drukken en huis-aan-huis verspreid in Groet, Schoorl en Bergen. Met deze krant hebben we de bevolking breed geïnformeerd over de omvang van de plannen.

We hebben gecorrespondeerd en diverse gesprekken gevoerd, onder andere met SBB en met de voor natuur verantwoordelijke Gedeputeerde. SBB stelde zich in de gesprekken op als 'uitvoerder van het beleid' en vond dat ze niet in te konden gaan op onze wezenlijke vragen. Met de

te lezen in het bezoekerscentrum van SBB

Vragen gesteld aan lokale partijen

In de aanloop naar de verkiezingen hebben we de lokale politieke partijen gevraagd hoe zij aankijken tegen natuur, de duinen en de geplande boskap (de vragen en antwoorden vindt u op onze website www.duinstichting.nl). De meeste partijen zijn tegen de boskap!

Petitie

Onze petitie, waar inmiddels ruim 15.500 handtekeningen voor zijn verzameld, hebben we aangeboden aan de voor natuur verantwoordelijke Gedeputeerde en aan de voorzitter van de Commissie Natuur, Landbouw en Milieu.

Klachten, aangifte, correspondentie

We hebben klachten ingediend bij Provincie, RVO en SBB over het gebrek aan samenspraak. Afgewezen. Zelfs de rechtszaak die we over dit onderwerp wilden voeren, werd 'niet ontvankelijk' verklaard.

We hebben aangifte gedaan bij de RUD (de Regionale Uitvoerings Dienst, zeg maar de milieupolitie) voor zonder vergunning afgraven. De RUD kon niets doen, het werk was immers vvergunningsvrij verklaard door GS. Op het moment van controleren was ook niet meer te zien of het werk werd uitgevoerd binnen de door GS gestelde kaders.

gedeputeerde spraken we onder andere over de gap tussen de doelen en over de fasering in het Beheerplan.

Alternatief plan

We hebben een alternatief aangedragen voor de uitvoering van fase 1 van het Beheerplan. Na een positieve reactie van gedeputeerde Tekin, werd plotseling eenzijdig het overleg afgebroken omdat ons plan duurder zou zijn en meer tijd zou kosten. De door ons bepleitte aanpak zou bestaan uit het indelen van fase 1 van het Beheerplan in een aantal kleinere stappen. Met per stap tevoren vastgelegde criteria waaraan het resultaat moet voldoen en een vooraf vastgelegde wijze voor monitoren van de werkzaamheden en van hun invloed op andere delen van het gebied en daarbuiten. Stappen met een duidelijk doel, goed uit te leggen aan de omwonenden. Omdat in ons plan de stappen beperkt van omvang zijn, worden de risico's beperkt en kan het werk bij mislukking tegen redelijke kosten zo goed mogelijk ongedaan kan worden gemaakt.

Meer over bovenstaande en andere activiteiten van ons kunt u vinden in ons jaarverslag. Dat is op aanvraag beschikbaar en kan ook worden gedownload van onze websites: www.schoorlsebosmoetblijven.nl en www.duinstichting.nl.

Als onderdeel van het 'Herstelplan' is aan de oostzijde van de dr. van Steijnweg het ooit zo mooie heideveld op de Mariavlake kaal gemaakt tot op het zand. Eerder waren al de stobben verwijderd van de verbrande bomen.

In fase 1 wordt aan de westkant van dit fietspad gekapt, waardoor het zand nog meer zal gaan stuiven.

13. De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Een door het ministerie van Economische Zaken verzonden rekenmethode om aan te tonen dat het vernietigen van natuur ruimte geeft voor veeteelt, landbouw, industrie en verkeer.

Boskap voor het milieu

Op onze vraag of het voor de CO₂-balans (akkoord van Parijs) niet beter zou zijn om de bomen te laten staan, gaf de VVD-fractie van de Gemeente Bergen-NH een spits antwoord: *"De vraag moet gezien worden in het licht van onder meer de zogenaamde stikstofcompensatie, door in Schoorl bomen te kappen en elders weer bomen te plaatsen. We vinden dit een **ridicule discussie**".* Met weinig woorden weten zij precies tot de kern door te dringen.

Wilde Apen

Professor Berendse noemt in zijn populaire boekje 'Wilde

Apen' de PAS: *"een typisch Haags verzinsel, waarmee wordt geprobeerd de stikstofbelasting van de natuur te verkleinen maar de verbetering al op voorhand te gebruiken voor het uitbreiden van boerderijen. Schonere lucht wordt al weggegeven voordat die is gerealiseerd"*.

Compleet dicht getimmerd, burgers buiten spel

Om iets tegen te houden dat op de één of andere manier aan de PAS is verbonden blijkt lastig. De PAS zit ingenieus in elkaar, bestaat uit onleesbaar jargon en is juridisch stevig dichtgetimmerd. Op PAS-voornemens en PAS-besluiten

kan geen zienswijze, bezwaar of beroep worden ingediend.

De PAS is zo geconstrueerd, dat gedeelten uit het Beheerplan niet voor beroep of bezwaar vatbaar zijn. De PAS maakt het mogelijk deze ingrepen door te drukken. **Voor het geval het Europese Hof de PAS zou vernietigen, is zelfs een juridische constructie bedacht waardoor het Beheerplan niet gewijzigd hoeft te worden.**

Door de PAS heeft de ontwikkeling van het Beheerplan voor de Schoorlse Duinen zo lang geduurd en is het flink afgeweken van de bedoeling van N2000.

14. Klimaatakkoord, CO₂ versus ontbossing

We moeten bomen planten om de klimaatverandering te beperken. Dat was de boodschap toen in Parijs het klimaatakkoord tot stand kwam. In Nederland hebben ze iets anders bedacht: gezonde volwassen bomen kappen voor het klimaat.

We lopen achter

Nederland loopt achter op het klimaatakkoord. In Parijs, in 2015, heeft Nederland zich verplicht om bomen bij te planten. Bij het uitwerken van de daar uit volgende plannen voor Nederland, denkt SBB mee, maar op de dag van het convenant, tekent zij als enige partij merkwaardig genoeg niet.

Kappen in plaats van planten?

Merkwaardig: in plaats van er bomen bij te planten, worden in een snel tempo door heel Nederland oude, gezonde bomen gekapt om in biomassacentrales te verdwijnen. Een merkwaardig gevolg van een goed bedoelde maatregel die helaas averechts werkt: bij het gesubsidieerd stoken van de bomen uit het Schoorlse bos (o.a. bij de stadsverwarming in

Als je de klimaatdoelstellingen onderschrijft, dan kun je toch niet met droge ogen gezonde bossen kappen?

foto Marijke Jansen

Purmerend) wordt aanzienlijk meer CO₂ uitgestoten dan met het gas, waarmee de installatie voorheen werd gestookt. Bovendien is het CO₂ - vasthoudend vermogen van de bossen (ook in Schoorl) aanzienlijk gedaald door de verwijdering van bomen.

Wat alle bomenorganisaties in ons land al wisten wordt inmiddels door de wetenschap erkend en in publicaties naar voren gebracht: "**Nederland ontbost in hoog tempo.**"

Dit druist regelrecht in tegen het Internationaal Klimaatakkoord. Dat Nederland in snel tempo ontbost is zeer verontrustend. Nederland heeft, zeker ten opzichte van de omringende Europese landen, weinig bos. Slechts 10 procent van het landoppervlak.

Tijdens een overleg met de Gedeputeerde Tekin en zijn staf, brachten wij naar voren dat bomenkap op grote schaal in de Schoorlse Duinen onverantwoord is met het oog op de CO₂-balans. Tot onze grote verbazing reageerde beleidsmedewerker van D. aldus: "**voor dit gebied gelden geen klimaatdoelen**". We vielen nog net niet van onze stoel.

Zuurstof

In de hele discussie rond bomenkap, over CO₂ opslaan en hoeveel ze dan wel opslaan en wanneer en op welke manier het CO₂ er weer uitkomt, wordt totaal voorbij gegaan aan het feit dat bomen zuurstof produceren.

dennen in de duinen

Verkade album van Jac. P. Thijsse (1910)

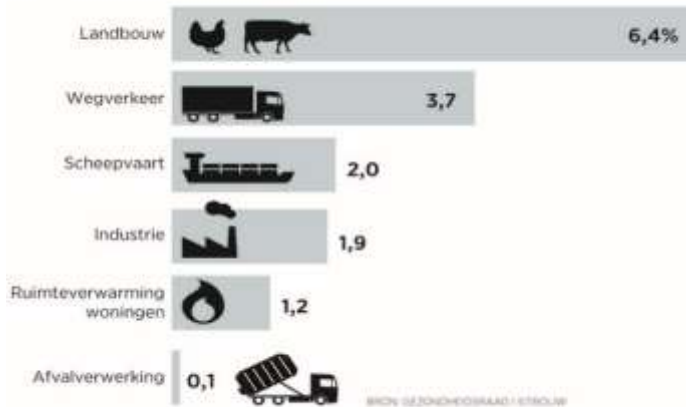

15. Fijnstof en luchtkwaliteit

Bossen worden gekapt om vergunning te kunnen verlenen om megastallen te bouwen. Die afweging berust op stikstof. Maar hoe zit dat met fijnstof?

Wie veroorzaakt in Nederland de meeste fijnstof*?

Herkomst gemiddelde fijnstofconcentraties, M2.5 (2013)

*Uitstoot van fijnstof binnen Nederland is goed voor 15 procent van de totale (herleidbare) vervuiling. Zo'n 40 procent is niet specifiek te herleiden tot menselijk handelen, 40 procent komt vanuit het buitenland Nederland binnen en de resterende 5 procent komt van natuurlijke bronnen.

fijnstof uitstoot per sector (Trouw 2013)

Landbouw/veeteelt grootste bron

Verreweg de grootste bron van fijnstof blijkt de landbouw en veeteelt. Fijnstof is een veroorzaker van diverse gevaarlijke longziekten.

Naaldbomen filteren

De hoeveelheid fijnstof in de lucht wordt aanzienlijk verkleind als beplanting het fijnstof vangt. Het zijn vooral naaldbomen die, meer nog dan andere bomen, zowel zomer als winter het fijnstof uit de lucht filteren. Dit is een hele belangrijke functie voor de omwonenden.

De boomsoort die het meest te lijden heeft onder de kap-honger van SBB, PWN en Natuurmonumenten is de naaldboom. Met allerlei oneigenlijke, zelfs onjuiste onderbouwingen zoals *“ze horen hier niet”*, *“ze zorgen voor verdroging”*,

“het zijn exoten”, wordt van tafel geveegd dat het juist deze naaldbomen zo'n belangrijke rol spelen om fijnstof uit de lucht filteren.

Omdat Nederland achter loopt in haar taak de luchtvervuiling terug te dringen, zou je denken dat er juist dennen bij geplant moeten worden in plaats van het grootschalig kappen van deze boomsoort.

De Schoorlse Duinen zijn één van de laatste gebieden in Nederland waar de lucht nog schoon is. We zijn in Schoorl omringd met 'bio-based evidence' in de natuur door soorten die alleen kunnen voorkomen als de omstandigheden zeer gunstig zijn. Juist de dennen spelen een belangrijke rol in die soortenrijkdom, maar dat wordt terzijde geschoven als irrelevant.

16. Dynamiek

Professor Berendse zegt “dynamiek kan geen doel op zich zijn” en daar zijn wij het helemaal mee eens.

Onder ecologen bestaat een stroming die meer dynamiek in de natuurgebieden wil. Natuur moet bewegen, want dan kunnen nieuwe soorten zich ontwikkelen. Wij zien dat als wensdenken: nieuwe soorten zouden zich *kunnen* ontwikkelen, maar alleen als ook de overige omstandigheden daar geschikt voor zijn. De doeltypen uit de habitatrichtlijnen van N2000 worden door deze ecologen als kapstok gebruikt om hun visie te ondersteunen, echter zonder oog voor de mogelijkheden en onmogelijkheden in het kalkarme en fijnkorrelige zand van de Schoorlse Duinen.

In de tijd gezien wordt dynamiek steeds weer door de natuur zelf bestreden: open gemaakte terreinen groeien snel dicht. Een goed voorbeeld daarvan is ‘De Kerf’. De opzet was om de zee af en toe een stukje binnen te laten in de Schoorlse Duinen om zoutminnende planten een kans te geven. Het was een experiment van SBB dat volledig anders is uitgepakt, dan oorspronkelijk was bedoeld.

Zelfs met frequente en dure beheermaatregelen lijkt dynamiek als beoogd natuurdoel nauwelijks in stand te houden. Echte dynamiek wordt niet door mensen gemaakt, maar ontstaat vanzelf op gevarieerde tijdstippen en op wisselende plekken. Bestendige dynamiek ontstaat bij consistent bosbeheer.

17. Misvattingen over dennen

Dennen krijgen onterecht de schuld van verdroging.

Exoten

We horen vanuit verschillende kanten: *“Dennen horen hier niet, dat zijn exoten”*. Dat is inmiddels een misvatting gebleken, al duizenden jaren komen dennen voor in de Nederlandse duinen. Rondom Schoorl zijn vanaf 1850 een aantal speciale dennensoorten geplant, waaronder Corsicaanse Den en Oostenrijkse Den. Dat waren geen geïmporteerde bomen, want ze kwamen al veel langer voor in Nederland. Ook in de Schoorlse duinen raakten ze al snel ‘ingeburgerd’. Dankzij deze dennen werd de omgeving leefbaar.

Konijnen door de mens in de duinen uitgezet

Volgens SBB is er een ernstig tekort aan konijnen. Die zijn nodig om het zand vrij te maken en open plekken te creëren. Konijnen komen van oorsprong niet voor in de schrale duingebieden. Ze zijn er door mensen uitgezet voor de jacht. De ene ‘exoot’ hoort hier niet, moet weg, waarom is de andere meer dan welkom?

Dennen zorgen niet voor verdroging

Over de invloed van dennen op verdroging van het gebied heeft SBB een conclusie overgenomen uit een onderzoek van PWN, omdat die hen wel goed

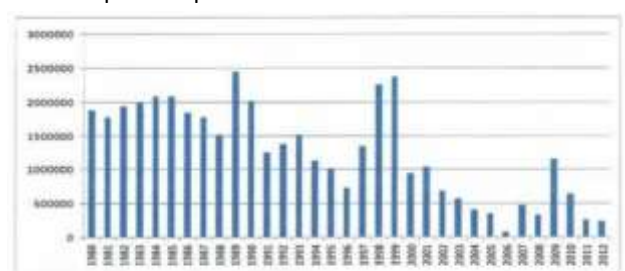
uit kwam. Die conclusie berust echter op een interpretatiefout, die inmiddels door PWN en de Provincie is erkend. Ondanks dat, is de Provincie niet bereid de Beheerplannen voor het Noord-Hollands Duinreservaat en de Schoorlse Duinen aan te passen.

Recent onderzoek toont aan, dat een hectare dennen per jaar nagenoeg evenveel (of even weinig) grondwater verdampt als een hectare heide.

Waterstanden fluctueren wel 2 meter per dag

Uit de door ons geraadpleegde wetenschappelijke onderzoeken komt een verdeeld beeld naar voren over eventuele verdroging in de duinen. Adviesbureau Ten Haaf en

Bakker noemt in het ‘Inrichtingsplan Schoorlse Duinen’ (2015) grote verschillen van dag tot dag en van plek tot plek in de waterstanden van de

tonnen onttrokken duinwater in Bergen (gegevens PWN)

peilbuizen. Adviesbureau Bell en Hullenaar noemde de grote variatie in waarnemingen jaren daarvoor al (2004).

Als er al sprake zou zijn van verdroging in de duinen, dan is dat volgens deskundigen vergelijkbaar met de verdroging overal elders in Nederland. Als er al verdroging zou zijn, dan zijn de werkelijke redenen:

- de sterke bemaling van de naast gelegen polder,

- de door het veranderende klimaat minder vaak voorkomende, maar heftigere regenbuien waarvan het water sneller bovengronds wordt afgevoerd,
- door het afgraven van de humuslaag, die het water vast hield en heel geleidelijk liet doorzakken naar het grondwater,
- door de decennialange waterwinning door PWN in het Noord-Hollands Duinreservaat.

18. Gezonde bomen stoken als biomassa

Met subsidie bomen kappen, met subsidie bomen stoken. Kan het nog gekker?

Sommige maatregelen werken averechts.

Publicist en bosdeskundige Leffert Oldenkamp stelt:

“Bij het verbranden van hout uit het Schoorlse bos voor de stadsverwarming in Purmerend wordt aanzienlijk meer CO₂ uitgestoten dan met het aardgas, waarmee de installatie voorheen werd gestookt. Bovendien zal het CO₂ -vasthoudend vermogen van de bossen in Schoorl aanzienlijk dalen door de verwijdering van bomen”.

Misbruik door verwarrende info over biobrandstof

De situatie rond biomassa is verwarrend. Hoe ouder een boom, hoe meer koolstof en stikstof er in is vastgelegd. Door hun omvang leggen volwassen bomen elk jaar weer een grote hoeveelheid koolstof en stikstof vast.

Volwassen bomen leveren dus een heel goede bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Door deze bomen blijft de hoeveelheid stikstofverbindingen en kooldioxide in de lucht nog enigszins beperkt. Kappen van gezonde volwassen bomen wordt gesubsidieerd om stikstof uit een natuurgebied gebied te halen en te verplaatsen naar

*Nederland kiest voor biocentrale die België niet meer wil
(14-4-2017 Gazet van Antwerpen)*

een ander gebied. Die bomen worden door inzet van fossiele brandstof met zwaar transport verplaatst. Als het hout van die bomen vervolgens langdurig zou worden gebruikt (in gebouwen, schepen of meubels) dan blijft de koolstof en de stikstof in het hout vast zitten. Dan is sprake van een lange cyclus.

Gesubsidieerd kappen en gesubsidieerd stoken

Het wordt echt verwarrend, als de bomen worden gebruikt als brandstof, als biomassa. Ze worden dan eerst met enorme machines verspaand en soms daarna weer samengeperst tot pellets. Vervolgens worden de snippers of pellets met subsidie

gestookt in (voormalige) kolencentrales of in biomassacentrales. Bij de verbranding ontstaan onder andere CO₂ en stikstofoxiden die worden uitgestoten in de lucht. Omdat deze voor het klimaat ongunstige stoffen *uit biomassa komen*, worden ze niet meegeteld in de CO₂ en de stikstofbalans.

Kromme redeneringen

Wij begrijpen niet hoe het op basis van bovengenoemde kromme redeneringen mogelijk is geworden dat met subsidie bomen in de Schoorlse Duinen worden gekapt en vervolgens met subsidie worden verbrand.

19. SBB als beheerder van de Schoorlse Duinen

Plotselinge ommezwaai: van 'trots op dennen' naar 'dennen moeten weg', geen toezicht meer, geen oog voor misdragingen van ATB-ers, geen geld om vogelkers weg te halen. Z A N D.

Het beheer van de Schoorlse Duinen was eeuwenlang een taak van de omwonenden. In de Franse tijd is de begroeiing van de duinen vrijwel verdwenen. Bij de laatste veldtochten werden de aanliggende dorpen vrijwel verwoest. De arme bevolking had het hout nodig en miste de tijd en het geld om de bomen in het duin te herplanten. Het werden barre jaren, waarin het zand de dorpen binnen stookte en het leven steeds moeilijker maakte. Elke poging tot aanplant liep op een mislukking uit door de harde westenwind en het met de wind meegevoerde zand. Pas midden negentiende eeuw lukte aanplanten, toen onder leiding van Staring gebruik wordt gemaakt van een mix van dennensoorten. Al snel daarna werd het beheer van het gebied door het Rijk overgedragen aan de Nederlandsche Heidemaatschappij. Dit bedrijf verzorgde het onderhoud enkele decennia, maar in 1900 wordt het beheer overgedragen aan SBB.

SBB trots op bestaande natuur

SBB heeft het beheer meer dan een eeuw tot volle tevredenheid van de omwonenden uitgevoerd. De Schoorlse Duinen hebben zich in die tijd ontwikkeld tot een prachtig gevarieerd natuurgebied, met de enige bossen in de wijde omgeving. SBB was er met recht trots op.

Dat moge blijken uit diverse gesprekken die wij hebben gevoerd met boswachters van SBB en uit de brieven die wij kregen toegestuurd van oud-boswachters (te lezen op onze website). De trots van SBB is ook te lezen in de mooie boeken die door SBB zijn uitgegeven en o.a. werden verkocht in het Buitencentrum. We noemen er hier twee:

“Natuurleven in het Schoorlse Duingebied”, geschreven door Frans Nieuwenhuizen, in 1988 uitgegeven door Pirola en
 “De Schoorlse Duinen” van Johan Bos, herdrukt in 2008, uitgegeven door SBB.

Kleinschalige experimenten

Af en toe werd een experiment uitgevoerd, maar dat bleef dan beperkt tot een beheersbare schaal. Een voorbeeld daarvan is De Kerf, een insnijding door de buitenste duinenrij,

bedoeld om de zee bij hoge waterstand binnen te laten in het duingebied. Dat zou dan enkele keren per jaar gebeuren. Het zou resulteren in een herkenbaar ander soort duingebied, een plek voor zoutminnende planten in de Schoorlse Duinen. Achteraf gezien is het geheel anders geworden. Binnen heel korte tijd had de natuur de zee werende duinenrij hersteld. Zeewater komt niet meer binnen in De Kerf. Merkwaardig is dat SBB nog steeds De Kerf noemt als het succesverhaal. Het gebied staat er niet slecht voor en is ook niet lelijk geworden, maar het is niet geworden wat SBB heeft beoogd. De gewenste hoeveelheid bijzondere flora is er niet gekomen.

De houding van SBB veranderde rond 2010, rond de tijd van de grote branden. Rond de tijd van de Aanwijzing tot Natura 2000-gebied.

Ander beheer

Het beheer verandert. Waar voorheen werd geprobeerd het stuifzand ‘binnen de perken’ te houden, wordt nu juist zand vrijgemaakt. De takken die zandkuilen bedekten werden weg gehaald. Bomen werden gekapt om nieuwe zandvlakten te creëren. De verbrande bossen werden niet herplant, de stobben en de humus werden zelfs verwijderd. De gevolgen zijn goed merkbaar voor de bezoekers. Fietspaden zijn vaak onberijdbaar, de luwte is verdwenen van de Schoorlse Zeeweg, de eens zo mooie Mariaweg is zelfs helemaal als fietspad verdwenen. Tegelijkertijd laten SBB en het Hoogheemraadschap meer toe van bezoekers. Er

afgegraven heidevelden, humusrijke grond gedumpt op het strand

staan wel bordjes langs de zeereep met “*Kwetsbaar gebied, niet betreden*”, maar er is besloten niet meer te handhaven. Wordt belopen van de zeereep opeens toegestaan? Men vindt dat belopen goed is, omdat daardoor het zand los komt. Dat kan dan gemakkelijker met de wind worden meegevoerd en zal dan het middenduin ‘overpoederen’, waardoor de hoge begroeiing wordt verstikt. Dat is modern duinbeheer. Maar is het belopen van de zeereep dan toegestaan? De verbodsbordjes staan er nog altijd ...

Geen toezicht meer

Het toezicht verandert. Handhaving lijkt niet meer belangrijk. Het is precies zoals professor Berendse (in “Wilde Apen”) op pagina 67 schrijft:

“Boswachters die het natuur plattrappende volk vriendelijk, doch beslist terug naar het rechte pad verwijzen, kom je nauwelijks meer tegen”.

Voorbeelden te over, we noemen er één: de ‘tweede mountainbikeroute’ is niet door SBB aangelegd en niet door SBB erkend. Is illegaal, en loopt helaas door (of te dicht langs) heel kwetsbare flora en fauna. Onder andere zandhagedissen worden er door bedreigd. Door SBB wordt het gebruik van de route gedoogd. Net als het rijden over wandelpaden.

In plaats van met handhaven, zijn boswachters tegenwoordig bezig met het schrijven van blogs met vrolijke verhalen hoe de natuur die zich door af te graven mogelijk zou kunnen ontwikkelen en welke soorten zich dan mogelijk zouden kunnen vestigen. Of met verzorgen van presentaties, waarin met een stralende glimlach wordt verteld hoe mooi het zou kunnen worden als de bestaande natuur wordt afgegraven. En met mooie promotiefilms, die worden uitgezonden op tv.

Te beschermen heide afgegraven

Maar het gaat nog verder, er wordt een ‘herstel’-plan uitgevoerd. Pas van de branden herstelde heide wordt afgegraven. Bezoekers worden op de parkeerplaats in Hargen geconfronteerd met een enorme berg van levende heideplanten die moet worden afgevoerd. De humuslaag wordt afgegraven en enigszins gezeefd op het strand gedumpt. Tussen Paal 29 en de Kerf zien bezoekers de resten van de

heide liggen. Er zitten nog bloeiende planten tussen. Door de uitvoering van het ‘herstel’-plan worden grote zandvlakten gecreëerd, waarop de wind vrij spel krijgt, waardoor meer zand gaat stuiven, meer fietspaden worden ondergestoven.

Inhaalslag: kappen als ‘onderhoud’

Inmiddels is SBB begonnen aan wat zij “*een inhaalslag*” noemen. Langs de Schoorlse Zeeweg, in Aagtdorp en op andere plekken aan de binnenduinrand en het middenduin worden grote aantallen dennen gekapt. Om open plekken te creëren, om ruimte te geven aan loofbomen om zich te ontwikkelen, om zandverstuivingen te creëren. We horen van alles om het goed te praten, maar gekapt wordt er. Merkwaardig, de vogelkers blijft overal staan. Zeker geen subsidie voor?

Steeds meer stuivend zand

Dat is allemaal nog lang niet genoeg in de huidige visie van SBB. Ze gaan in 2018 beginnen aan het uitvoeren van het Beheerplan. In de eerste uitvoeringsfase wil SBB de bomen aan de zeezijde van de Schoorlse Duinen gaan kappen, waardoor de wind in een veel groter gebied vrij spel krijgt en waardoor nog meer zand gaat verstuiven. Kunnen we volgend jaar nog over de Van Steijnweg naar Bergen aan Zee fietsen? Of over de Hargerzeeweg naar Hargen?

SBB private onderneming zonder concurrentie

In 1998 is SBB door de overheid ‘op afstand gezet’. Dat wil zeggen dat SBB toen is verzelfstandigd en een private onderneming is geworden. Een zelfstandige onderneming die werk wil uitvoeren voor de overheid zal in concurrentie moeten meedingen naar een contract. Wij vragen ons af of dat wel juist is gegaan bij het aanbesteden van het beheer van de Schoorlse Duinen. Dat beheer wordt nu al bijna 120 jaar gedaan door dezelfde onderneming. Contracten van deze omvang moeten Europees worden aanbesteed. Is dat gebeurd? Wanneer dan? Waren er concurrerende aanbieders? Of had de overheid voor SBB een uitzonderingspositie bedongen en heeft de EU die goedgekeurd?

20. Hoe de Nederlandse politiek omgaat met verdragen

Is omvorming van de duinen wel echt een Europese verplichting? Net als CO₂ vermindering? Waarom worden de echt belangrijke verplichtingen niet nagekomen?

Waarom zijn al die omvormingen in de Schoorlse Duinen nodig? “**Dat moet van Europa**”. We moeten ruimte maken voor habitats die vanuit Europa gezien schaars zijn. Dat zijn witte en grijze duinen, zandverstuivingen. Maar wie heeft dat dan aan Europa voorgesteld? Dat was Nederland zelf. Waarom nu dan verschuilen achter Europa?

Nederland heeft zich binnen Europa verplicht om de hoeveelheid natuur sterk uit te breiden. Ieder land moet binnen enkele jaren minimaal 17% van zijn grond en 10% van zijn zeeën reserveren als natuurgebied. We zijn daar nog lang niet, zelfs als we alle aankoopplannen er bij tellen. Niemand uit de politiek horen we zeggen “we moeten van Europa ...”. Ze doen het gewoon niet. Nederland loopt ver achter bij de meeste andere lidstaten. Is deze Europese verplichting soms minder zwaar dan die van het ‘maken’ van zandverstuivingen in bestaande natuurgebieden?

Waarom wordt niet gezegd “we moeten ...” als het gaat over het door Nederland ondertekende Klimaatverdrag? Is CO₂ vermindering te zien als een hoofddoel? Nederland heeft zich daar internationaal toe verplicht en een bewezen methode daarvoor is het planten van bomen. Het tegendeel gebeurt hier: overal in den lande wordt op grote schaal gekapt. Hoe kan dit?

Wat vreemd, dat steeds wordt gewezen naar ‘Europa’ als we inhoudelijk willen praten over een Beheerplan. Een gemakkelijk excuus: “we moeten”. Maar het klopt niet. Natura 2000 is weliswaar Europese regelgeving, maar de concrete inhoud is per natuurgebied door elke lidstaat zelf voorgesteld.

Ook op andere gebieden (zoals toelating van bestrijdingsmiddelen en de mestregeling) loopt Nederland ver achter bij de internationale afspraken. Daarover horen we nooit eens “we moeten ...”.

Het is lang geleden dat we het braafste jongetje uit de klas waren. Behalve als het gaat om omvormen van bestaande levende natuur tot dood zand. Dat moet helemaal niet van Europa maar dat wordt wel gezegd en de omvorming gebeurt wel.

21. Risico voor de lokale economie

Door de Provincie NH is uitgebreid onderzocht waarom mensen de Schoorlse Duinen bezoeken. De naaldbomen hebben een belangrijke rol.

Economie Schoorl drijft op toerisme

In de economische visie van de gemeente Bergen NH staat dat de plaatselijke economie drijft op het toerisme. Ook de Koninklijke Nederlandse Academie der Wetenschap (KNAW) stelt dat de lokale toeristische economie belangrijk is. Als het toerisme wegblijft, dan blijven er lege hotels, pensions, restaurants en terrasjes over. De plaatselijk middenstand is afhankelijk van de toeristen. Blijven de toeristen weg, dan zullen de

huidige winkels en overige voorzieningen niet kunnen blijven, met als gevolg een dorp waarvan de economie instort. Er blijft dan niets over voor de bewoners. De toeristen komen voor het strand en voor de unieke samenstelling van de natuur in de Schoorlse Duinen. De toeristen komen natuurlijk voor strand en zee, maar met het Nederlandse weer in gedachten, moet meer worden geboden. De Schoorlse Duinen bieden op windere dagen precies de luwte en de variatie die recreanten zoeken.

Onderzocht door Provincie

Van de bezoekers van de Schoorlse Duinen zeggen de meesten dat zij naar dit gebied komen om te wandelen of te fietsen om te genieten van het landschap en de aanwezige natuur. Dat is in 2016 in opdracht van de Provincie uitgezocht door NTBC-NIPO. Enkele redenen van bezoek die in het rapport worden genoemd: “*Het is een prachtig afwisselend landschap*” en “*Grote afwisseling: naald- en loofbossen, begroeide duinen,*

witte stuifduinen, heidevelden, hoogteverschillen”.

De dennenbossen blijven ook in de winter groen, luw en mooi.

Het ruikt er lekker en kinderen kunnen er zoeken naar dennenappels. Zo blijven de toeristen ook in de winter komen voor een winterse

wandeling door het groen. Mede dankzij de dennen hebben onze middenstand en horeca zomer en winter omzet.

22. Tot slot een aantal overwegingen, die ook van toepassing zijn op Beheerplannen voor N2000-gebieden elders in het land

Dit nummer van *Wij Hebben De Dennen Nodig* is geschreven vanuit onze ervaringen met de Schoorlse Duinen en het Noord-Hollands Duinreservaat. Veel van die ervaring is ook van toepassing op andere gebieden waarvoor de afgelopen jaren Beheerplannen in het kader van Natura 2000 (en de PAS) zijn opgesteld.

Er wordt gesuggereerd dat burgers mogen mee denken, maar ...

Het wordt burgers erg lastig gemaakt om serieus mee te denken over, of invloed uit te oefenen op plannen van de overheid. Zelfs als samenspraak verplicht is vanuit de wet (zoals bij N2000), zal die zo minimaal mogelijk worden ingericht. Bijvoorbeeld met een Klankbordgroep waar de burgers de minderheid in vormen.

Burgers moeten zich strikt aan termijnen houden

Binnen 6 weken moet inhoudelijk en volgens strikte regels worden gereageerd op een plan van de overheid, door indienen van een zienswijze. Zienswijzen blijken nogal gemakkelijk terzijde te worden gelegd. Een bezorgde burger die dan door wil gaan door een bezwaar in te dienen, moet zich wenden tot de Rechtbank. Je

wordt dan ontmoedigd door hoge griffierechten en zal ook rechtsbijstand moeten zoeken. Als je een verzoek bij de rechtbank indient voor een voorlopige voorziening, moet je in een heel korte periode je bewijsmateriaal compleet aanreiken.

Overheid mag termijnen overschrijden

Je zou denken dat de overheid het goede voorbeeld zou geven en zich dus stipt aan termijnen zou houden. Helaas, dat werkt niet zo: de overheid behoort binnen 6 weken te reageren, maar kan zonder opgaaf van reden besluiten om de termijn te verlengen. De RVO beslist bijvoorbeeld tot uitstel voor de beantwoording van een klacht van ons en beslist zelfs tot een 2de keer tot uitstel voor beantwoording van een WOB-verzoek (waarvan het uiteindelijke antwoord een kopietje blijkt te zijn van een brief die we lang daarvoor hadden gekregen van SBB).

Handige publicatie datum

Een Beheerplan wordt gepubliceerd vlak voor een vakantieperiode of aan het begin van een erg drukke tijd. De verplichte informatiebijeenkomst wordt dan slechts door een kleine groep bewoners bezocht. Een

eventuele tweede informatiebijeenkomst wordt gepland nadat de 6 weken inzagetermijn zijn verstreken. Boze omwonenden kunnen hun standpunt naar voren brengen, maar er wordt niets meer mee gedaan.

Onbegrijpelijke taal, complexe procedures

De procedure rond Beheerplannen is erg complex gemaakt. De plannen zijn geschreven in jargon en moeilijk toegankelijk. Elke keer als je als burger iets in zo'n plan tegenkomt waar je het niet mee eens bent, blijkt dat nou net voor die omvorming geen zienswijze mag worden ingediend. Bijvoorbeeld omdat dit specifieke punt voortvloeit uit de PAS. Of omdat er ergens in de tekst staat dat voor die ene omvorming nog vergunning zal worden aangevraagd. Of ... Steeds als je iets tegenkomt waar je het niet mee eens bent, en op zoek gaat naar een mogelijkheid tot aanpassing of tot beïnvloeding gevonden, wordt er weer een nieuwe instantie, een maatregel, een ander plan of juist een uitzondering van de plank wordt getrokken die zorgt dat je zienswijze terzijde kan worden gelegd.

*grillige oude dennen op de Baaknol
foto Marijke Jansen*

duinstichting.nl

schoorlsebosmoetblijven.nl

stop-bomenkap-noordhollands-duinreservaat.nl

Wie zijn wij?

Wij zijn de Stichting ter behoud van het Schoorlse en Noord-Kennemerduingebied, ook wel bekend als de Duinstichting. De stichting is in 2017 ontstaan toen duizenden mensen onze petitie hadden ondertekend. Een stichting met een Bestuur, een Raad van Toezicht, een Raad van Advies met deskundigen en een groot aantal actieve leden. Samen staan we voor onze plannen en de uitvoering daarvan.

Als burgers proberen wij de overheid voor een grote fout te behoeden. Wij verzetten daar veel werk voor. Wij organiseren lezingen, wandelingen, fototentoonstellingen, rondleidingen. Alles om mensen attent te maken op de mooie en waardevolle natuur van de Schoorlse Duinen en op de dramatische gevolgen van de omvorming. Ook zijn wij in gesprek met verschillende overheidsinstanties. Waaronder de provincie. Wij zijn bezorgd en verontwaardigd over de grootschalige plannen voor aantasting van het

karakter van het beschermde natuurgebied dat bestaat uit 'De Schoorlse Duinen' en het aangrenzende natuurgebied 'Het Noord Hollands Duinreservaat'.

Wij zien de geplande veranderingen als een grootschalige, onomkeerbare en zichzelf versterkende experimenten. Bij elkaar is dat één grootschalig experiment zonder duidelijke meetbare doelstelling, zonder goede voortgangsbewaking en zonder evaluatie criteria. Het is een experiment waarbij het zand wordt losgemaakt en gaat stuiven, zodat een kettingreactie ontstaat. Dat stuivende zand zal nog veel meer natuur gaan vernietigen.

Wij betreuren het dat het besluit tot dit experiment is genomen, zonder daar de omwonenden en andere belanghebbenden bij te betrekken. Terwijl dat wel moet volgens de Kernboodschap van Natura 2000.

Kom er bij en doe mee

Onze groep verwelkomt graag nieuwe leden. Maar er zijn ook andere manieren om ons werk te steunen.

Bezoek onze websites Duinstichting.nl, Schoorlsebosmoetblijven.nl, of Stop-bomenkap-noordhollands-duinreservaat.nl. Lees wat er gaat gebeuren!

Denk mee over de volgende vragen:
Hoe zou het natuurgebied er uit moeten zien over 10 tot 15 jaar?

Is natuur ondergeschikt aan economie?
Moet worden gekapt en gegraven om ruimte te bieden voor extra stikstof die wordt uitgestoten door industrie, landbouw, veeteelt en verkeer?
Moet bos worden gekapt om meer stuivend duin te maken?
Horen dennen wel of niet in de duinen?
Is stoken van bomen in biocentrales goed voor het milieu?

Stuur gerust uw ideeën naar ons emailadres: Schoorlsebosmoetblijven@hotmail.com.

Wij hopen dat u er iets voor over heeft om onze bossen te behouden.

Steun ons daarom alstublieft financieel.

Al onze voorlichtingsactiviteiten kosten geld: deze brochure, flyers maken, kerkje huren, geluidsapparatuur huren, hand-outs maken etc. U helpt ons door een gift te storten op rekening NL 79 TRIO 0338 5294 89. Omdat wij de ANBI-status hebben, zijn uw giften fiscaal aftrekbaar.

